

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาและสำรวจพันธุ์ ระบบการผลิต และการตลาดมะละกอ ในเขตจังหวัดสุพรรณบุรีและกาญจนบุรี เพื่อให้ทราบสถานการณ์มะละกอในปัจจุบันและเพื่อเป็นแนวทางในการวิจัยและพัฒนาระบบการผลิตและการตลาดมะละกอในประเทศไทย ทำการศึกษาโดยเก็บรวบรวมข้อมูลภูมิหลังของเกษตรกร ข้อมูลการผลิตด้านการปฏิบัติดูแลรักษา การเก็บเกี่ยว การรวบรวมผลผลิต คุณภาพผล การคัดเกรดผลผลิต ต้นทุนการผลิต รายได้ และการจำหน่ายมะละกอของเกษตรกร รวมทั้งปัญหาที่เกษตรกรประสบโดยใช้แบบสอบถาม ดำเนินการรวบรวมข้อมูลระหว่างเดือนพฤษภาคม ถึง พฤศจิกายน 2551 โดยการสัมภาษณ์เกษตรกรผู้ปลูกมะละกอในเขตจังหวัดสุพรรณบุรี และกาญจนบุรี จำนวน 36 และ 90 ราย ตามลำดับ จากการศึกษา พบว่า เกษตรกรทั้ง 2 จังหวัดส่วนใหญ่เป็นเพศชาย อายุระหว่าง 31-49 ปี มีความรู้ระดับประถมศึกษา และ ร้อยละ 81 และ 84.4 ของเกษตรกร จ.สุพรรณบุรี และ กาญจนบุรี มีประสบการณ์การปลูกมะละกอน้อยกว่า 5 ปี ตามลำดับ โดยพันธุ์ที่นิยมปลูกเพื่อจำหน่ายผลสุกมากที่สุด คือ พันธุ์ปลักไม้ลาย สำหรับพันธุ์มะละกอที่นิยมปลูกจำหน่ายเพื่อการบริโภคดิบนั้นพบว่าเกษตรกร จ.สุพรรณบุรี ส่วนใหญ่ปลูกพันธุ์แขกนวล ขณะที่เกษตรกร จ.กาญจนบุรี นิยมปลูกพันธุ์แขกดำ ทั้งนี้เมื่อพิจารณาสัดส่วนของการจำหน่ายผลผลิตพบว่า เกษตรกร จ.สุพรรณบุรี จำหน่ายมะละกอผลสุก 58 % ผลดิบ 25 % และผสมทั้งสองอย่าง 17 % ต่างจาก จ.กาญจนบุรี ที่จำหน่ายมะละกอเพื่อการบริโภคดิบเป็นหลักคิดเป็นสัดส่วนมากถึง 46.7 % การปลูกมะละกอในพื้นที่ตอนล่างของ จ.สุพรรณบุรี จะปลูกและให้น้ำในลักษณะยกทรงสวน โดยใช้น้ำจากระบบชลประทาน ต้นทุนส่วนใหญ่ในระยะก่อนเก็บเกี่ยวจะเป็นต้นทุนในการเตรียมพื้นที่ ส่วนต้นทุนช่วงระหว่างเก็บเกี่ยวจะถูกใช้จ่ายเพื่อเป็นค่าแรงงาน ปุ๋ยและเชื้อเพลิง ตามลำดับ ขณะที่การปลูกบนพื้นที่ลุ่มตอนบนของจังหวัดจะเป็นการปลูกแบบไม่ยกทรงสวน มีการให้น้ำโดยระบบมินิสปริงเกอร์ และมีต้นทุนด้านแรงงานเป็นต้นทุนหลัก

พื้นที่ปลูกมะละกอใน จ.กาญจนบุรี ส่วนใหญ่อยู่ใน อ.ไทรโยค อ.เมือง อ.ศรีสวัสดิ์ และ อ.หนองปรือ ตามลำดับ เกษตรกรนิยมปลูกมะละกอด้วยระบบพีชผสม มีระยะปลูกมากกว่า 2x2 เมตร ใช้แรงงานภายในครอบครัว ระหว่าง 1-2 คน มีการให้น้ำด้วยระบบมินิสปริงเกอร์ โดยอาศัยน้ำจากลำน้ำธรรมชาติ ในด้านการจัดการศัตรูพืชนั้นเนื่องจากเกษตรกรส่วนใหญ่ปลูกมะละกอจำหน่ายเพื่อการบริโภคดิบจึงเก็บเกี่ยวขณะผลมีสีเขียวปัญหาแมลงและเชื้อโรคเข้าทำลายผลจึงพบน้อย แต่มักพบปัญหาแมลงกัดกินต้นกล้าและเข้าทำลายดอกและผลอ่อน ต้นทุนด้านแรงงานจัดเป็นต้นทุนหลักในการผลิตมะละกอของเกษตรกร จ.กาญจนบุรี โดยมีค่าจ้างแรงงานเฉลี่ยเดือนละประมาณ 1,165 – 1,465 บาท/ไร่ ส่วนต้นทุนด้านปุ๋ย สารเคมี และเชื้อเพลิงค่อนข้างน้อยเมื่อเทียบกับเกษตรกร จ.สุพรรณบุรี

ปัญหาหลักที่เกษตรกรทั้ง 2 จังหวัด พบได้แก่ 1) โรคไวรัสใบด่างวงแหวน โดยเกษตรกรมากกว่าร้อยละ 90 ไม่มีการป้องกันกำจัดโรคไวรัสชนิดนี้และแมลงพาหะ 2) โรคผลเน่าหลังเก็บเกี่ยว จัดเป็นปัญหาหลักของเกษตรกรที่จำหน่ายผลเพื่อการบริโภคสูง 3) การเข้าทำลายของแมลง 4) ปัญหาเนื่องจากการใช้สารกำจัดวัชพืชใบกว้างในแปลงปลูกพืชไร่ของเกษตรกรข้างเคียง และ 5) ปัญหาเรื่องคุณภาพผลมะละกอที่ไม่ได้รูปทรงและความหวานตามมาตรฐานที่ตลาดต้องการในบางช่วงเนื่องจากการขาดน้ำในช่วงแล้ง การเปลี่ยนเพศดอกในช่วงเปลี่ยนฤดูกาล และการขาดผลผลิตมะละกอ เป็นต้น

ผลงานวิจัยเชิงสำรวจครั้งนี้สามารถใช้เป็นแนวทางศึกษาการปรับใช้เทคโนโลยีให้เหมาะสมสำหรับการผลิตและการจัดการหลังการเก็บเกี่ยวมะละกอให้มีคุณภาพดีและเหมาะสมต่อการจำหน่ายทั้งในประเทศและเพื่อการส่งออกต่อไป

คำสำคัญ: มะละกอ พันธุ์ การผลิต การตลาด สสำรวจ

Abstract

The objectives of this study were to investigate the cultivars, production and marketing of papaya in Suphanburi and Kanchanaburi provinces and to understand the current situation of Thai papaya which can further be used as the approaches for research and development of papaya production technology and marketing of Thailand. The study was done by interviewing 36 and 90 farmers of Suphanburi and Kanchanaburi, respectively, during May to November of 2008. The questionnaires included the following questions: farmer's personal data, the agricultural practice, harvesting, postharvest handling, grading, fruit quality, cost and benefit and marketing system. The problems of papaya production and marketing have also been interviewed. The result showed that most farmers were male under the age of 31 to 49 years old. Their highest education was primary school. 81 and 84.4 % of Suphanburi and Kanchanaburi farmers, respectively, had 5 years or less experience of papaya production. 'Plug Mai Lai' was the most popular cultivar for ripe fruit production and marketing whereas 'Khag Dum' and 'Khag Nuan' were the most popular cultivars for green fruit production and marketing in Kanchanaburi and Suphanburi, respectively. The majority of Suphanburi farmers aimed to produce ripe fruit papaya (58 %) while those of Kanchanaburi produced green fruit papaya (46.7 %). Papaya production in the irrigation region of the low lands of Suphanburi was deep bed farming systems. The main cost during the preharvest period was the land preparation where as the costs of labor, fertilization and fuel were the main costs during harvesting period, respectively. Papaya production on the high land of Suphanburi was grown under contour farming system and irrigated by mini sprinkler. The major cost of this system was labor cost in both pre- and post-harvesting.

The major areas of papaya production in Kanchanaburi were in the city of Sai Yoke, Muang, Srisawad and Nong Prue, respectively. Most Kanchanaburi farmers grew papaya with other plants using above 2x2 meters planting distance with 1-2 family members. The irrigation system was mini sprinkler using natural stream. Since green papaya was the major papaya production of this province, the insect and disease incidents on the green fruit were less seen, however, insect damage of the seedling and fruitlets were oftenly found. The labor cost, 1,165 – 1,465 Baht/Rai, was the main cost of papaya production in Kanchanaburi

followed by the cost of fertilization, pesticide, and fuel which were less when compared to those in Suphanburi.

The major problems that the farmers of these two provinces experienced were 1) papaya ring spot virus (PRSV), more than 90 % of the farmers did not have any protection, 2) postharvest fruit rot was the main problem of ripe papaya fruit production, 3) insect damage, 4) broad-leaf pesticide from the neighbor farms was also the big problem of papaya production and 5) fruit quality in term of fruit shape and eating quality was lower than the company standard.

Therefore, this survey research can be used as the basic approaches of technology adaptation for good papaya production and postharvest handling for both the local and foreign markets in future.

Keywords: papaya, production, marketing, survey